

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

688

Vragen van het lid **Krol** (50PLUS) aan de ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *het bericht «Eenzaamheid onder ouderen neemt toe»* (ingezonden 15 november 2012).

Antwoord van staatssecretaris **Van Rijn** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 30 november 2012).

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het artikel over de toename van eenzaamheid onder ouderen?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Bent u bekend met het aloude en veelonderzochte gegeven dat eenzaamheid negatieve invloed heeft op geestelijke en lichamelijke gezondheid? Welke mening heeft u over dit gegeven?²

Antwoord 2

Mijn ambtsvoorganger heeft op 30 oktober 2012 een brief aan uw Kamer gestuurd waarin zij is ingegaan op verschillende aspecten van eenzaamheid waaronder de relatie met gezondheid. Ik citeer instemmend uit deze brief: «Eenzame mensen zijn ongezonder, zij hebben een grotere kans op depressie, suicide en hartaandoeningen. Onderzoek toont ook aan de eenzaamheid de kans op vroegtijdig overlijden vergroot. Mensen die eenzaam zijn, doen vaker een beroep op de gezondheidszorg». (pagina twee van de genoemde brief) Het voorkómen van eenzaamheid heeft naast het verbeteren van de kwaliteit van leven inderdaad ook een positief effect op de gezondheid.

¹ <http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2672/Wetenschap-Gezondheid/article/detail/3347769/2012/11/14/Toename-eenzaamheid-onder-ouderen-miljoen-eet-meestal-alleen.dhtml>

² zie bijvoorbeeld West, Kelner & Moore-West, 1986, The effects of loneliness: A review of the literature, *Comprehensive Psychiatry*, vol. 27 (4), pp.351–363)

Vraag 3 en 4

Organisaties zoals het Oranjefonds proberen initiatieven te ontwikkelen en te stimuleren om ouderen uit de eenzaamheid te halen; op welke manier voert het kabinet beleid om zulke initiatieven, zoals diverse maaltijdprojecten, te ondersteunen?

Welke rol ziet u voor de rijksoverheid bij het verminderen van eenzaamheid onder ouderen? Welke rol ziet u voor de regionale en lokale overheden?

Antwoord 3 en 4

Bestrijding van eenzaamheid is primair een lokale aangelegenheid. Hoofdstuk 3 van de genoemde brief benoemt veel lokale voorbeelden. Onder deze voorbeelden staan ook activiteiten zoals door het Oranjefonds worden gestimuleerd.

De rol van de rijksoverheid is vooral stimuleren, faciliteren en agenderen. Voor de komende periode wil ik de aanpak -zoals verwoord in eerdergenoemde brief- uitvoeren. Ten eerste wordt de Coalitie Erbij³ door VWS gesubsidieerd om bij te dragen aan het doorbreken van het taboe rond eenzaamheid, het ontwikkelen van kennis over eenzaamheid en de effectiviteit van interventies en om op lokaal niveau samenwerking tussen de deelnemende organisaties te versterken.

Daarnaast worden instrumenten voor gemeenten en de welzijns- en zorgbranche ontwikkeld en interventies en goede voorbeelden uit het land verzameld. Verder wordt – samen met maatschappelijke organisaties, wetenschappers, vrijwilligers, kennisinstituten (waaronder Zon/MW, Movisie en Vilans die op het terrein van VWS werkzaam zijn), gemeenten en zorgverleners – voor de zomer 2013 een landelijk debat georganiseerd. Dit debat moet leiden tot intensievere samenwerking tussen alle betrokken actoren. Kernvraag van het debat is hoe kunnen we eenzame mensen in staat stellen meer uit het leven te halen (meer welbevinden of levensgeluk). Hiermee wordt uitgegaan van de mogelijkheden (in plaats van de problemen) van mensen.

Vraag 5

Door het gebruik van internet voelen ouderen zich mogelijk minder eenzaam; ziet u mogelijkheden om het deelnemen aan internet door ouderen verder te stimuleren?

Antwoord 5

In het eerdergenoemde debat zal ook aandacht zijn voor nieuwe mogelijkheden voor het gebruik van technologie. De uitkomsten van het debat zullen worden verspreid.

Dagelijks komen er nieuwe initiatieven bij. Recent kwam mij ter ore dat in Almere gestart zal worden met een project waarbij ouderen die moeilijk uit huis kunnen komen via een beeld- en geluidverbinding over het internet met elkaar in contact kunnen komen. Zowel voor een praatje als voor het melden van onraad.

Vraag 6

Komt het tegengaan van eenzaamheid onder ouderen door alle voorgenoemde wijzigingen en bezuinigingen in de knel?

Antwoord 6

De maatregelen in het regeerakkoord zullen in overleg met onder meer zorgaanbieders, cliëntorganisaties en gemeenten verder worden uitgewerkt. Daarbij teken ik aan dat de achterliggende gedachte van de decentralisatie is om juist gemeenten op het sociale domein meer ruimte te bieden om burgers te ondersteunen. Het is natuurlijk allereerst de verantwoordelijkheid van burgers om een netwerk te organiseren en in stand te houden. Gemeenten kunnen daarin ondersteunen.

³ Coalitie Erbij is een samenwerkingsverband van De Zonnebloem, Leger des Heils, Humanitas, Mezzo, MOgroep, Nationaal Ouderenfonds, Resto Van Harte, Sensor en 24 kleinere organisaties.